
16. Finančné hospodárenie podniku

Finančné hospodárenie

- podnikateľská činnosť, ktorú podnik uskutočňuje má 2 stránky:
 - a) vecná - obstaranie výrobných faktorov, výroba a odbyt
 - b) finančná = hodnotová - spojená s pohybom peňazí

Peňažné vzťahy:

1. rozpočtové

- centralizovaný finančný zdroj
- rozdeľujú sa nenávratným spôsobom

2. bankové

- centralizovaný finančný zdroj = sústredenie vkladov
- rozdeľujú sa návratným spôsobom (splátky úveru, ...)

3. poisťovacie

- centralizovaný finančný zdroj (poistné)
- rozdeľovanie prebieha podmienene návratným spôsobom (poistná udalosť)

4. podnikové

- decentralizovaný finančný zdroj
- rozdeľovanie kombinovaným spôsobom

Podnikové financie

- peňažné vzťahy, do ktorých podnik vstupuje pri získavaní finančných zdrojov, pri ich vkladaní do jednotlivých zložiek majetku a pri rozdeľovaní hospodárskeho výsledku
- sledujú a organizujú pohyb peňazí, kapitálu a majetku podniku

Aktíva	Súvaha k ...	Pasíva
Investičný majetok	Vlastné zdroje	
a) hmotný	a) základné imanie	
b) nehmotný	b) rezervy	
c) finančné investície	c) zisk bežného obdobia	
Obratový (obežný) majetok	d) nerozdelený zisk minulých období	
a) zásoby	Cudzie zdroje	
b) pohľadávky	a) úvery	
c) peniaze	b) záväzky	
Investovanie - použitie finančných zdrojov	Financovanie - získavanie finančných zdrojov	

Úlohy finančného hospodárstva

1. získavanie finančných zdrojov = financovanie

2. premena finančných zdrojov na majetok = investovanie

3. rozdeľovanie finančných výsledkov

Získavanie finančných zdrojov

Členenie zdrojov

- a) externé - úvery, dotácie, ZI
interné - zisk, odpisy
- b) vlastné - ZI, zisk
cudzí - úvery, záväzky

finančná (kapitálová) štruktúra:

vlastný kapitál / celkový kapitál * 100

cudzí kapitál / celkový kapitál * 100

100 %

Pomer (cudzí : vlastné) závisí:

- predmet podnikateľskej činnosti
- náklady na získanie kapitálu
- dôležitý ukazovateľ pre poskytovanie úverov (úvery sa poskytujú, keď má podnik max 50 % cudzích zdrojov)

- c) trvale k dispozícii - ZI, zisk
dlhodobé finančné zdroje
krátkodobé finančné zdroje

- d) priame
nepriame - cez finančných sprostredkovateľov (banky, investičné spoločnosti, ...)

Definancovanie

= zníženie pasív, finančných zdrojov

- strata - zníženie ZI
- obmedzovanie podnikateľskej činnosti - odčerpanie zdrojov spoločníkmi

Investovanie

Investovať získané zdroje: KDE?

- a) hmotný investičný majetok
- b) nehmotný investičný majetok
- c) materiál
- d) cenné papiere
- e) účet v banke

Deinvestovanie - zníženie objemu majetku

Pohyb peňazí

- podnik pri svojej činnosti prijíma a vydáva peniaze, to znamená, že má peňažné príjmy a výdavky
- **príjmy a výdavky vznikajú:**
 - a) pri získavaní finančných zdrojov
 - b) pri zabezpečovaní priebehu transformačného procesu
 - c) pri rozdeľovaní finančného (hospodárskeho) výsledku

Finančná analýza (rozbor)

Prechod na trhovú ekonomiku mení úlohu podnikového rozboru z pozície pasívneho registrátora toho, čo sa udialo a už sa nemôže zmeniť, na aktívneho ovplyvňovateľa a súčasť riadiaceho procesu (zdroj informácií pre riadenie podniku).

Obsah

- rozbor finančnej situácie podniku
- rozbor tržieb
- rozbor zisku a rentability
- výrobný rozbor
- rozbor postavenia podniku na trhu

Pracovný postup

1. sústredenie informačných zdrojov (súvaha, 710, rozpočty, vnútro podnikové účtovníctvo)
2. voľba ukazovateľa a jeho výpočet
3. porovnanie výsledkov s výsledkami dosiahnutými v predchádzajúcom období s priemerným výsledkom v danom odvetví
4. slovné informácie - odporúčania pre manažment, zostavenie finančného plánu

Účel finančnej analýzy

- skúma vzťahy medzi dosiahnutým ziskom a objemom použitého majetku na jeho dosiahnutie
- vyčíslenie kladných a záporných vplyvov na zisk a zhodnotenie ich dôsledkov
- **o výsledky sa zaujíma:**
 - podnikateľ - rozhoduje o umiestnení majetku a riadení
 - veriteľ - skúma zabezpečenosť návratnosti úverov
 - štát - prostredníctvom daňových úradov sa zaujíma o výšku daní

Finančná situácia podniku

- vzťah medzi zdrojmi a potrebami kapitálu
- vytvárajú ju aktíva a pasíva podniku
- **ovplyvňujú ju činitele:**
 - a) **vonkajšie**
 - výška daní
 - úverová a úroková politika
 - platobná schopnosť obchodných partnerov
 - úroveň cien
 - b) **vnútorné**

- úroveň riadenia
- produktivita práce
- rentabilita
- náročnosť investičnej činnosti
- organizácia zásobovania a odbytu

Ukazovatele finančnej analýzy

- ziskovosť (rentabilita)
- aktivita
- finančná stabilita
- likvidita

Ukazovatele ziskovosti

$$\text{Ziskovosť} = \frac{\text{úctovný zisk}}{\text{vložené zdroje}} * 100$$

Koľko Sk zisku nám priniesla Sk 1,- vložených zdrojov

$$\text{Celková ziskovosť} = \frac{\text{úctovný zisk} + \text{daň z príjmov} + \text{platené úroky}}{\text{celkové zdroje}} * 100$$

$$\text{Ziskovosť vlastných zdrojov} = \frac{\text{hospodársky výsledok po zdanení}}{\text{vlastné zdroje}} * 100$$

$$\text{Ziskovosť cudzích zdrojov} = \frac{\text{hospodársky výsledok po zdanení}}{\text{cudzie zdroje}} * 100$$

$$\text{Čistý prevádzkový prebytok} = \frac{\text{úctovný zisk}}{\text{tržby}} * 100$$

Ukazovatele likvidity

$$\text{Bežná likvidita} = \frac{\text{obežné aktíva bez zásob} + \text{obchodovateľné CP}}{\text{...}}$$

krátkodobé závazky

Ak hodnota ukazovateľa rastie, tak v ďalšom období sa platobná schopnosť zlepšuje, ak klesá, nastáva zhoršenie platobnej schopnosti podniku.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{pohotovosť platobných prostriedkov}}{\text{záväzky s okamžitou splatnosťou}}$$

Hodnota ukazovateľa v optimálnej hranici je 0,9 - 1,1.

$$\text{Celková likvidita} = \frac{\text{Obežné aktíva spolu}}{\text{krátkodobé záväzky}}$$

Hodnota sa má pohybovať od 1,5 - 2,5. Ak je hodnota ukazovateľa nižšia ako 1, podnik nemá zdroje na úhradu splatných záväzkov

Zadlženosť

$$= \frac{\text{cudzí zdroje}}{\text{úhrn pasív}}$$

Ukazovatele aktivity

$$\text{Obrátka úhrnných aktív} = \frac{\text{tržby}}{\text{úhrn aktív}}$$

Koľko majetku podnik potrebuje na dosiahnutie 1 koruny tržieb

$$\text{Obrátka stálych aktív} = \frac{\text{tržby}}{\text{stále aktíva}}$$

Koľko stálych aktív potrebuje podnik na dosiahnutie Sk 1,- tržieb

$$\text{Doba obratu v dňoch} = \frac{\text{počet dní v analyzovanom období} * \text{priemerný stav zásob}}{\text{tržby}}$$

tržby

Počet dní od nákupu zásob až po zmenu na peňažnú formu

$$\text{Obrátka zásob} = \frac{\text{tržby}}{\text{priemerný stav zásob}}$$

Koľko zásob podnik potrebuje na dosiahnutie Sk 1,- tržieb

$$\text{Doba obratu pohľadávok} = \frac{\text{priemerný stav pohľadávok}}{\text{tržby : 365}}$$

Koľko dní používali naši odberatelia náš majetok bezplatne

$$\text{Obrat peňazí} = \frac{\text{tržby}}{\text{peňažné prostriedky}}$$

Finančné plánovanie

Plánovanie je súčasťou riadenia = vytyčovanie cieľov do budúcnosti. Výsledkom plánovania je plán.

PLÁN

■ 3 časti:

■ ciele - musia byť vymedzené:

- vecne
- časovo
- musia byť merateľné

■ prostriedky na ich dosiahnutie

- finančné
- materiálové
- pracovné

■ cesty a spôsoby dosiahnutia cieľov

Členenie plánov:

1. čas

- a) dlhodobé (5 - 10 rokov)
- b) strednodobé, podnikateľské, business plány (2 - 5 rokov)
- c) krátkodobé (1 rok)

- d) operatívne (obdobie kratšie ako 1 rok)
- 2. **úroveň riadenia**
 - a) plán podniku
 - b) plán divízie (závodu)
 - c) plán prevádzky
 - d) plán dielne
- 3. **obsah**
 - a) marketingový
 - b) výroby
 - c) zásobovania
 - d) investičnej výstavby
 - e) ľudských zdrojov
 - f) výskumu a vývoja
 - g) finančný

Finančný plán

- dlhodobý alebo krátkodobý
- periodický - dlhodobý + krátkodobý - ustavičný proces, kolobeh plánovacích, kontrolných a hodnotiacich činností. Každý rok sa aktualizuje.
- projekčný - špecifické a identifikovateľné projekty, pričom každý z nich má svoj vlastný časový rozmer

Postup tvorby finančného plánu

1. analýza podniku (silné a slabé stránky podniku)
2. formulácie cieľov (rentabilita, likvidita, rozvoj, ...)
3. základná stratégia podniku (obranná, útočná, ...)
4. dlhodobý finančný plán (finančné výkazy: výkaz ziskov a strát, súvaha, výkaz cash flow a plány finančných výkazov: plán zisku, finančná bilancia, plán cash flow)
5. krátkodobý finančný plán
6. realizácia plánu (implementácia)
7. hodnotenie, kontrola, úprava, zmeny plánu

Obsah finančného plánu

1. Plán zisku

- plánujeme náklady, výnosy, hospodársky výsledok
- a) vecný prístup - náklady a výnosy podľa druhov
- b) funkčný prístup - náklady podľa činnosti:

výnosy
- náklady na predané výrobky

hrubý zisk
- OR, SR

prevádzkový zisk
+/- ostatné náklady a výnosy

vytvorený zisk - daň
čistý zisk

2. **plán rozdelenia zisku**
3. **finančná bilancia (plánovaná súvaha)**
4. **plán cash flow**

Metódy zostavovania plánu

1. **globálna metóda** - najskôr sa zostavia čiastkové plány, na ich základe sa požiadavky premietnu do finančného plánu
2. **metóda percentuálneho podielu na tržbách** - vychádza sa zo súvahy, položky sa rozdelia do 2 skupín:
 - položky, ktoré sa menia so zmenou tržieb (hotovosť, pohľadávky, ...)
 - položky, ktoré sa pri zmene tržieb nemenia (ZI, finančné investície, ...)
 vypočítame podiel súvahových položiek z tržieb, odhadneme plán tržieb, vypracujeme finančnú bilanciu:
 - a) 1. Skupina rozdelením podľa vypočítaného podielu
 - b) 2. Skupina zostáva nezmenená
3. **regresná metóda** - založená na tom, že pri každej položke súvahy sa určí regresná funkcia medzi objemom tržieb a príslušnou položkou, pomocou funkcií sa vypočíta každá súvahová položka
4. **matematické modely**
 - a) stimulačné modely - umožňujú vypracovať finančný plán vo viacerých variantoch podľa zadaných podkladov
 - b) optimalizačné modely - hľadajú najlepšie riešenie pri daných predpokladoch a obmedzeniach